

Kijken door de ogen van de statushouder

**'We willen niet
afhankelijk zijn.
We willen
bijdragen aan de
maatschappij.'**

**'Normale regels zijn
prima voor normale
omstandigheden,
maar wij komen niet
uit een normale
situatie.'**

Verslag conferentie Meedoen Stedelijk Gebied Eindhoven

Waar lopen vergunninghouders tegenaan als ze naar Nederland komen? Wat bemoeilijkt hun participatie? Wat hebben ze nodig om te kunnen meedoen? Dat was het thema van de werkconferentie Meedoen stedelijk gebied Eindhoven, vrijdag 22 juli in het Ster College in Eindhoven. Een verslag.

Statushouder Ziad Alkhaleel, afkomstig uit Syrië, opent met een compliment. 'Uit naam van alle nieuwkomers bedank ik jullie dat wij de kans krijgen om in Nederland een nieuw leven op te bouwen.' Hij vertelt lang te hebben nagedacht over wat hij zou gaan vertellen. 'Ik spreek veel nieuwkomers. Ieder verhaal is anders. Welk verhaal moet ik kiezen?'

Toch weet hij snel een paar knelpunten te benoemen. 'Eerst moet je Nederlands leren. Over de basis doe je al gauw drie jaar. Daarna moet je nog de taal van jouw specifieke beroep leren. Dat duurt nog langer.'

Een andere hobbel zijn cultuurverschillen. 'Ik ken een man die twee vrouwen heeft in zijn thuisland. Welke vrouw en kinderen kan hij laten overkomen en welk gezin moet hij achterlaten?' Statushouders hebben behoefte aan aandacht en vertrouwen, besluit hij. 'We respecteren het Nederlands recht en de traditie, maar we willen niet afhankelijk zijn. We willen bijdragen aan de maatschappij.'

Dromen

Tijdens deze werkconferentie kijken we niet (zozeer) naar de beperkingen van de systemen, maar naar de ervaringen van de statushouders. We volgen hen in hun zogenaamde klantreis. Logisch dus dat verschillende van hen aan het woord komen. Een van hen is Ahmad Sahhary. Hij studeerde aan de universiteit in Aleppo en wilde in Nederland zijn master halen. In goed Engels: 'Ik koos voor Eindhoven, omdat hier de colleges in het Engels worden gegeven. Maar de TU/e vond mijn niveau te laag. Ik moest eerst een hbo-studie volgen.'

Ahmad zoekt nu naar een manier om alsnog zijn master aan de TU/e te halen. Hij wil dolgraag ervaring opdoen. Hij voerde al dertig stagegesprekken, maar die liepen steeds op niets uit. Hij is de wanhoop nabij en zegt: 'Wij hebben dromen. We willen iets van ons leven maken. Dat gaat hier beter dan in een buurland van Syrië. Alle Nederlanders zijn ons behulpzaam, maar soms kunnen ze ons niet verder helpen omdat het tegen de regels is. Normale regels zijn prima voor normale omstandigheden, maar wij komen niet uit een normale situatie.'

Schokkend

Mariëtte van Dongen-Lamers, wethouder van Veldhoven, vindt Ahmads verhaal herkenbaar. Regels staan een snelle oplossing soms in de weg. 'In Veldhoven hebben we weinig sociale huurwoningen. Toch moe-

ten ook wij meer statushouders onderbrengen. Daarom hebben we tijdelijke woningen gerealiseerd. De tamelijk primaire reactie van sommige omwonenden daarop was schokkend. Maar er is ook hoop. Als de eerste emotie eenmaal geluwd is en de Veldhovenaren de nieuwkomers een keer hebben gezien, geven ze vaak aan dat ze op de een of andere manier willen helpen. Helaas bereikt het slechte nieuws vaak de pers. Maar wat goed gaat, dat lees je zelden terug in de krant.'

Wethouder Mark Jeucken van Geldrop-Mierlo vertelt over een jonge moeder uit Syrië die met haar kind is gehuisvest in Geldrop-Mierlo. 'Vrijwilligers vangen bij ons moeders met peuters een vaste dag per week op in een kleuterschool. Dat versnelt hun inburgering. Deze mevrouw bouwt immers al een netwerk op. Deze aanpak helpt bovendien om in de gaten te houden hoe het met de kinderen gaat. Inmiddels is deze moeder nu zelf ook vrijwilliger daar. Ze helpt andere nieuwkomers en benadert hen ook. Het is de bedoeling dat dit initiatief op termijn gerund wordt door nieuwkomers.'

Volgens Jeucken willen veel statushouders vrijwilligerswerk doen, maar dat is niet zo makkelijk. 'Stichtingen en verenigingen zouden in dit verband een nieuwe maatschappelijke rol kunnen vervullen, maar ze hebben weinig kennis van dit potentieel aan vrijwilligers en realiseren zich nog onvoldoende dat ze een rol kunnen spelen in de integratie van statushouders.'

Met een huis voor de statushouder lijkt het proces van inburgering klaar. Maar eigenlijk is die woning nog maar het begin. Mensen moeten dan nog inburgeren. Waar lopen statushouders nou precies tegenaan? Dat onderzoeken we in zeven workshops. We kijken door de ogen

van twee persona's: Ahmad en Rania. Ahmad is 28, spreekt goed Engels en Nederlands, is hoogopgeleid en alleenstaand. Rania is kapster, 43 jaar oud, moeder van een dochter en laagopgeleid. Ze spreekt amper Nederlands. In vogelvlucht zijn dit de bevindingen van de werkgroepen:

Ik zoek een woning Weinig flexibiliteit in oplossingen. Het systeem is te vaak leidend. Iemand die wacht op gezinshereniging, wacht eerst op een kamer. Pas als het gezin overkomt, zoeken we een woning. Voor ons is dat logisch en passend, maar voor de statushouder niet. Twee keer verhuizen, een hoop gedoe. Kunnen we geen maatwerk leveren?

Ik wil studeren (Ahmad) Het ontbreekt aan maatwerk om competenties om te studeren in kaart te brengen. Voor de ene studie moet je Engels kennen, voor de andere Nederlands. Een statushouder moet te lang wachten voor hij de taal kan gaan leren en we vinden correcte taal (te) belangrijk. Is er trouwens ook studiefinanciering voor statushoudende jongeren die de middelbare school willen doen?

Ik wil werken (Ahmad) Taal is het grootste struikelblok. Statushouders willen de taal leren. Niet met een uurtje per week in de klas, maar op stageplekken, onder druk. Dat werkt veel beter. Ook lastig: alle regels en systemen, al die aanvragen voor toeslagen, energievoorziening, zorgverzekering enzovoorts. Verder vraagt Ahmad zich af hoe hij als nieuwkomer snel een netwerk kan opbouwen. Want uit veel verhalen is gebleken dat het hebben van een netwerk de kansen op werk vergroot.

Ik wil werken (Rania) Taal is hier niet het grootste struikelblok. Het stond pas op de vierde plaats. Het grootste probleem is dat stichtingen en werkgevers te weinig kennis en betrokkenheid hebben. Twee: het informele netwerk, gerelateerd aan werk. En: een realistisch beroepsbeeld voor Rania. De voorlichting moet beter.

Ik moet inburgeren (Ahmad) Laten we welkomstcomités oprichten. Inburgering is tweerichtingsverkeer; de liefde moet van beide kanten komen. Wij Nederlanders moeten óók inburgeren. Een punt van zorg is het grote verschil in de snelheid waarmee ouders en kinderen inburgeren. Taal alleen is niet voldoende om in te burgeren. Een informeel netwerk is misschien nog wel belangrijker. Echte vriendschap is de beste inburgering.

Ik moet inburgeren (Rania) Wij communiceren met Rania via een Nederlandstalige website. Haar Nederlands is zwak en de kans dat ze een pc heeft is klein. Ook lastig: een statushouder moet vaak kiezen. Bijvoorbeeld: waar ga ik naartoe? Dat vraagt om begeleiding. Veel asielzoekers willen al op het AZC volle bak aan de slag met hun inburgering. Als je lang moet wachten op perspectief, word je murw.

Meedoen in de samenleving

Drie verbeterpunten:

- 1** Laat oude nieuwkomers nieuwe nieuwkomers helpen en begeleiden. Zij kennen onze cultuur al een beetje.
- 2** Veel nieuwkomers hebben geen contact met Neder-

landers. Beide kanten zijn bang voor elkaar. 'Is mijn Nederlandse buurman voor of tegen mij?' 'Is mijn nieuwe buurman een vredelievende buitenlander of een extremist?'

- 3** Maak meer ruimte voor ondernemen in de buurt. Onder nieuwkomers zitten veel laagopgeleide ondernemers. Als je die de ruimte geeft, kunnen ze beter integreren.

Op elk van deze drie thema's zijn werkgroepjes van elk vier mensen geformeerd, die ideeën gaan uitwerken en terugkoppelen. Een van de leden opent een speciaal twitter-account.

Inspiratiepitches

Zet de tv aan of sla een krant open en je ziet vooral wat er bij integratie misgaat. De pers geeft een eenzijdig beeld. Tijd voor een tegengeluid. Daarom ruim baan voor vier van de vele nieuwe, inspirerende initiatieven die heren der zijn ontwikkeld.

- **Renee Frissen** (Instituut voor Publieke Waarden) bedacht een app: een online helpdesk om integratie te bevorderen. Eindhoven heeft de primeur.
www.openembassy.nl.
- **Vivian Stroeken** vertelt over het [refugee talent program voor statushouders](#) van haar werkgever **Manpower**.

Manpower zorgt voor een assessment, kijkt welke opleiding en ervaring de statushouders hebben en wat ze nodig hebben aan taal, certificering en/of opleiding. Na een half jaar stroomt de statushouder uit naar werk of opleiding.

- **Stephan Pauly** vertelt hoe [Stichting Ik wil](#) in de wijk gemeenschappen ('communities') bouwt. Het is een mooi voorbeeld van een bewonersinitiatief dat inspeelt op de behoeften van mensen in de wijk. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten, want de betrokken statushouders bouwen een netwerk op en krijgen stap voor stap zelfvertrouwen en kracht.
- **Wyske Teeuwen** vertelt over een Europese subsidie die haar werkgever (de gemeente Helmond) samen met Eindhoven heeft aangevraagd om statushouders onder het motto 'geen tijd te verliezen' zo snel mogelijk aan het werk te krijgen. De gedachten gaan onder meer uit naar een taalapp en het beschikbaar stellen van de digitale kaart in het Engels en het Arabisch.

Afronding

Nadat de werkgroepen nog een keer bij elkaar zijn geweest, volgt een laatste terugkoppeling. Een greep uit de opmerkingen:

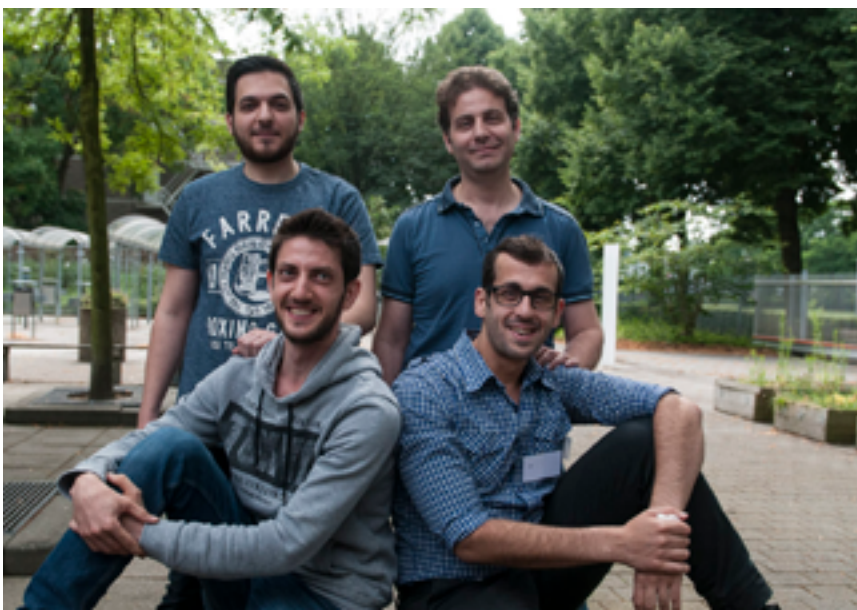
- Minder systemen, zachtere regelgeving, meer maatwerk.
- COA: geef meer informatie over de statushouder aan de gemeente.
- Woningcorporaties: zouden jullie statushouders eerst willen zien alvorens ze te huisvesten?
- Breng competenties en wensen van statushouders zo snel mogelijk in kaart.
- Formeer een schakelklas voor alle statushouders, zodat ze snel weten welke studie ze kunnen en willen gaan doen.
- Voor toelating tot onderwijs: vervang theorie/diploma door stage en/of praktisch toelatingsexamen.
- Organiseer netwerk- en informatiebijeenkomsten en intensieve taaltrajecten gericht op het werk dat status-

houders gaan doen.

- Verbind bestaande initiatieven met elkaar.
- Informeer werkgevers beter en maak hen betrokken, zeker als ze maatschappelijk verantwoord willen ondernemen.
- Werk aan een netwerkeconomie.
- Zet een [convenant op naar het voorbeeld van Amsterdam](#).
- Zet oude nieuwkomers in om nieuwe nieuwkomers beter op te vangen.
- Communiceer geslaagde, inspirerende voorbeelden uit andere gemeenten (acht aanwezigen, afkomstig uit verschillende organisaties, hebben zich hieraan ter plekke verbonden en willen ermee aan de slag)
- Maak een docusoap waarin je een statushouder volgt en zorg voor follow-up: hoe is het na een jaar met hem?
- Luister naar wat de vergunninghouder wil en nodig heeft.
- Realiseer je hoe belangrijk een goed sociaal netwerk is. Je buurman of buurvrouw kan jou nog beter helpen dan een vrijwilliger van een organisatie.

Hoe verder?

Duidelijk is dat er veel gebeurt, maar nog belangrijker: de betrokken partners zullen de knelpunten die tijdens de zeven werksessies zijn geïnventariseerd moeten oppakken. Enkele groepjes hebben zich spontaan gevormd om al in de zomer met een thema aan de slag te gaan. Het zou goed zijn om op alle thema's (werk, taal, studeren en meedoen) inhoudelijk door te pakken. Mensen die op een van deze thema's aan de slag willen om de dienstverlening aan statushouders te verbeteren, kunnen zich melden bij vergunninghouders@eindhoven.nl.

Chrisje Godefrooij is vrijwilliger bij de LEV Groep. Ze biedt statushouders in Nuenen maatschappelijke begeleiding. 'Ik hoop hier informatie te krijgen hoe ik de integratie van statushouders kan vergemakkelijken. Momenteel begeleid ik enkele jongeren die willen studeren, maar zij weten niet waar ze moeten beginnen – en ik ook niet. Hun diploma, hun Nederlands en het Engels: het is allemaal net niet goed genoeg. En hoe zit het met de studiefinanciering?'

'Ik ben gekomen om van statushouders te horen hoe we hen kunnen helpen om mee te doen in onze samenleving', vertelt **Mariënné van Dongen**, wethouder in Veldhoven. 'Eigenlijk vind ik het beschamend dat dit pas de tweede keer is dat we inzoomen op het perspectief van de statushouder. We zijn een overgeorganiseerd land. Dat moeten we doorbreken. In Veldhoven proberen we dat door de lokale bevolking en de nieuwkomers bij elkaar te brengen.'

Eefje Vervoort (Totaal Inburgering & Training) was vooral benieuwd te horen hoe de 'inburgeringsreis' van statushouders er uitziet. 'Ik heb veel mensen gesproken die vanuit allerlei invalshoeken met statushouders te maken hebben. Het was een prima dag om ervaringen en kaartjes uit te wisselen en ideeën op te doen voor samenwerking.'

Amiz Saba Allil komt uit Syrië en woont pas anderhalf jaar in Nederland. Dankzij taleninstituut STE spreekt hij onze taal al een beetje. 'Ik ben afgestudeerd als computerprogrammeur aan de universiteit van Damascus, maar mijn diploma wordt hier niet erkend. Daarom wil ik stage lopen of vrijwilligerswerk doen, als opstap naar betaald werk. Ik heb een huis en een inkomen, maar ik wil niet gepamperd worden. Ik wil vooruit.'

